

บทที่ 2

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในการศึกษาและวรรณกรรมปริทัศน์

ในบทนี้จะกล่าวถึงการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาครั้งนี้ ซึ่งประกอบด้วย แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับสาเหตุของการเกิดอาชญากรรม และส่วนของการศึกษาที่เกี่ยวข้องที่ได้มีการศึกษามาแล้วก่อนหน้านี้ โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 แนวคิดและทฤษฎี

ในส่วนนี้จะกล่าวถึงแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเกิดอาชญากรรมที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ โดยประกอบด้วย อาชญากรรมและการลงโทษ: วิธีการทางเศรษฐศาสตร์ (Crime and Punishment: An Economics Approach) ซึ่งถือเป็นทฤษฎีหลักที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ นอกจากนี้แล้วยังมีทฤษฎีที่เกี่ยวกับอาชญากรรมในแนวคิดอื่นๆที่ใช้ประกอบในการศึกษา อันได้แก่ แนวความคิดเกี่ยวกับอาชญากรรมและการกระทำความผิด ทฤษฎีทางอาญาวิทยาเกี่ยวกับการกระทำความผิด ทฤษฎีอาญาวิทยาแนวพุทธ โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1.1 อาชญากรรมและการลงโทษ: วิธีการทางเศรษฐศาสตร์ (Crime and Punishment: An Economic Approach)

แรงจูงใจในการกระทำความผิดหรือการก่ออาชญากรรมของปัจเจกบุคคลนั้น หากพิจารณาในทางเศรษฐศาสตร์ด้วยวิธีการวิเคราะห์ผลได้และต้นทุน (Cost - Benefit) ขึ้นอยู่กับผลได้ทั้งต่อทรัพย์สินและความรู้สึก (อรรถประโยชน์ที่จะได้รับจากการกระทำความผิด) และต้นทุน (โอกาสที่จะถูกจับได้หรือความรุนแรงของการลงโทษ) ซึ่งหากปัจเจกบุคคลเปรียบเทียบแล้วพบว่า ผลได้มากกว่าต้นทุน การกระทำความผิดก็จะเกิดขึ้น อย่างไรก็ตามการกระทำความผิดนั้นมิได้เกิดต้นทุนแก่ผู้ที่กระทำความผิดเพียงฝ่ายเดียว หากแต่จะเกิดต้นทุนแก่สังคมด้วย (ซึ่งผู้ที่กระทำความผิดส่วนใหญ่มิได้คำนึงถึงผลกระทบต่อสังคม)

โดยในการศึกษาของ Becker (1968) นั้นได้สร้างแบบจำลองที่ได้พิจารณาในมุมมองของสังคมเป็น หลักมิใช่พิจารณาเฉพาะแต่ปัจเจกบุคคลเท่านั้น โดยแบบจำลองมีองค์ประกอบ 4 ส่วนที่สำคัญ ได้แก่ ความเสียหาย (Damage) ต้นทุนในการจับกุมดำเนินคดีและพิสูจน์ว่ากระทำความผิด

(Cost of Apprehension and Conviction) อุปทานของอาชญากรรม (Supply of Crime) และการลงโทษ (Punishment)

2.1.1.1 ความเสียหาย (Damage)

ความสูญเสีย (Harm) ที่สมาชิกของสังคมจะได้รับจากการกระทำของปัจเจกบุคคลหนึ่งนั้นขึ้นอยู่กับระดับของกิจกรรม (Activity Level) ในที่นี้คือกิจกรรมที่ผิดกฎหมาย โดยความสูญเสียจะเพิ่มขึ้น หากมีระดับของกิจกรรมมากขึ้น ซึ่งสามารถแสดงความสัมพันธ์ได้ดังสมการ

$$H_i = H_i(O_i) \quad (2.1)$$

$$\text{และ } H'_i = \frac{dH_i}{dO_i} > 0$$

โดย

H_i คือ ความสูญเสีย (Harm) จากกิจกรรมที่ i (i^{th} activity)

O_i คือ ระดับของกิจกรรม (Activity level)

ดังนั้น $H(O)$ คือ ความสูญเสียที่เกิดขึ้นจากระดับของกิจกรรมที่ผิดกฎหมาย ซึ่งแนวคิดของความเสียหายนี้เป็นฟังก์ชันที่มีความสัมพันธ์กับระดับของกิจกรรมที่ผิดกฎหมาย วัดได้จากจำนวนของการกระทำผิด

ในส่วนของผลประโยชน์ที่ได้ (Social Value of The Gain) จากการกระทำ ความผิดนั้นจะมีความสัมพันธ์กับระดับของกิจกรรมที่ผิดกฎหมายในทิศทางเดียวกัน โดยสามารถแสดงความสัมพันธ์ได้ดังนี้

$$G = G(O) \quad (2.2)$$

$$\text{และ } G' = \frac{dG}{dO} > 0$$

ดังนั้นต้นทุนสุทธิหรือความเสียหายสุทธิ (Net Cost or Damage) คือความแตกต่างระหว่างความสูญเสียและผลประโยชน์ที่ได้รับ แสดงได้ดังนี้

$$D(O) = H(O) - G(O) \quad (2.3)$$

ซึ่งผลประโยชน์ที่ได้รับจากการทำความผิดมีลักษณะเป็น Diminishing Marginal Gain และความเสียหายที่เกิดขึ้นมีลักษณะเป็น Increasing Marginal Harm คือ

$$G'' < 0, H'' > 0 \quad (2.4)$$

$$\text{และ } D'' = H'' - G'' > 0$$

และเงื่อนไขสำคัญในการที่ทำให้เกิดจุดที่เหมาะสม (Optimality) คือ

$$D'(O) > 0 \quad \text{for all } O > O_a \text{ if } D'(O_a) \geq 0 \quad (2.5)$$

2.1.1.2 ต้นทุนในการจับกุมดำเนินคดีและพิสูจน์ว่ากระทำผิด (Cost of Apprehension and Conviction)

ในขั้นตอนของการจับกุมและการพิสูจน์การกระทำที่ผิดกฎหมายจำเป็นที่จะต้องใช้บุคลากรและอุปกรณ์ต่างๆ โดยจะนำมาซึ่งค่าใช้จ่ายเช่น การใช้จ่ายในส่วนของเจ้าหน้าที่ตำรวจเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่ในศาลและเครื่องมืออุปกรณ์ต่างๆ เป็นต้น โดยบุคลากรและอุปกรณ์เหล่านี้ถือเป็นปัจจัย (Input) ที่จะทำให้เกิดมาซึ่งการจับกุมและการพิสูจน์การกระทำผิด (Output) หรืออีกนัยหนึ่งนั่นถือเป็นฟังก์ชันการผลิต (Production Function) ดังสมการ

$$A = f(m, r, c)$$

โดย

A คือ กิจกรรมของศาล (Output)

m คือ ปัจจัยมนุษย์

r คือ ปัจจัยทางด้านวัตถุ

c คือ ปัจจัยทุน

โดยกิจกรรมที่เพิ่มขึ้นจะส่งผลให้ต้นทุนเพิ่มสูงขึ้นด้วย แสดงได้ดังนี้

$$C = C(A) \quad (2.6)$$

$$\text{และ } C' = \frac{dC}{dA} > 0$$

โดยกิจกรรมข้างต้นสามารถที่จะวัดได้โดยจำนวนของความผิด ที่ได้ถูกพิสูจน์การกระทำความผิด (เสร็จสิ้นกระบวนการตั้งแต่การจับกุมจนกระทั่งถึงกระบวนการของศาล) ดังสมการ

$$A \cong pO \quad (2.7)$$

เมื่อ p คือ อัตราส่วนของการจับกุมได้ต่อจำนวนอาชญากรรมทั้งหมด และเมื่อนำสมการที่ (4.7) แทนลงในสมการที่ (4.6) จากนั้นทำการหาอนุพันธ์อันดับหนึ่งโดยเทียบกับ p (Differentiation) จะได้

$$C_p = \frac{\partial C(pO)}{\partial p} = C'O > 0 \quad (2.8)$$

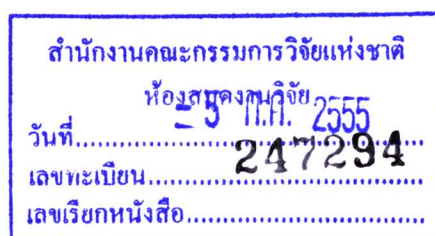
$$\text{และ } C_o = C'p > 0$$

ถ้า $pO \neq 0$ การเพิ่มขึ้นของโอกาสที่จะจับได้หรือจำนวนการเพิ่มขึ้นของอาชญากรรมนั้นจะส่งผลให้ต้นทุนทั้งหมดเพิ่มสูงขึ้นด้วย ถ้าต้นทุนหน่วยสุดท้ายของการเพิ่มขึ้นของกิจกรรมที่ผิดกฎหมายเพิ่มขึ้นสามารถเขียนได้เป็น

$$\begin{aligned} C_{pp} &= C''O^2 > 0, \\ C_{oo} &= C''p^2 > 0, \end{aligned} \quad (2.9)$$

$$C_{po} = C_{op} = C''pO + C' > 0$$

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้น ดังสมการที่ (4.7) จะเห็นว่ากิจกรรมของตำรวจและศาลขึ้นอยู่กับอัตราส่วนของการจับกุมได้ต่อจำนวนอาชญากรรมทั้งหมดและระดับของกิจกรรมที่ผิดกฎหมาย แต่ในความจริงแล้วยังอาจจะมีกิจกรรมอื่นๆอีก โดยสามารถปรับปรุงสมการที่ (4.7) ได้ดังนี้

$$A = h(p, O, a) \quad (2.10)$$

โดย a คือ กิจกรรมอื่นๆที่เกี่ยวข้องและในทำนองเดียวกันสามารถปรับปรุงสมการต้นทุนได้เป็น $C = C(p, O, a)$ และกำหนดให้

$$\begin{aligned} C_{pp} &\geq 0, \\ C_{oo} &\geq 0, \end{aligned} \quad (2.11)$$

$$C_{po} \equiv 0$$

และสามารถเขียนต้นทุนเฉลี่ยได้เป็น $AC = \frac{C(p, O, a)}{O}$

2.1.1.3 อุปทานของอาชญากรรม (Supply of crime)

สาเหตุของการก่ออาชญากรรมนั้นมีหลายปัจจัย อาทิ ลักษณะของหัวกะโหลก การถ่ายทอดลักษณะทางพันธุกรรมจากครอบครัว การเลี้ยงดูอบรมสั่งสอน และสภาพแวดล้อมในสังคม แต่ปัจจัยที่ทำให้อาชญากรรมลดลงได้แก่ การมีกระบวนการทางกฎหมายที่ดีขึ้น การลงโทษที่รุนแรงมากขึ้น อย่างไรก็ตามพบว่า การที่มีกระบวนการทางกฎหมายที่ดีขึ้น จะส่งผลต่อการลดลงของอาชญากรรมมากกว่าการที่มีบทลงโทษที่รุนแรง

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้นสามารถเขียนอุปทานของการเกิดอาชญากรรม โดยจะขึ้นอยู่กับโอกาสที่จะถูกจับได้หรือจะถูกลงโทษเมื่อถูกตัดสินว่าได้กระทำความผิด และยังมีความสัมพันธ์กับตัวแปรอื่นๆ เช่น ระดับรายได้ ซึ่งจะมีผลต่อกิจกรรมที่ถูกกฎหมายและผิดกฎหมาย ความดีของการจับกุม ความเต็มใจที่จะเข้าสู่กิจกรรมที่ผิดกฎหมาย แสดงโดย

$$O_j = O_j(p_j, f_j, u_j) \quad (2.12)$$

โดย

O_j คือ จำนวนของอาชญากรรม

p_j คือ โอกาสที่จะถูกจับได้ต่อจำนวนของอาชญากรรมทั้งหมด

f_j คือ การลงโทษต่อจำนวนของอาชญากรรมทั้งหมด

และ u_j คือ ปัจจัยอื่นๆที่มีอิทธิพลต่อการเกิดอาชญากรรม

อย่างไรก็ตามการลงโทษนั้นจะสามารถทำได้ก็ต่อเมื่อเสร็จสิ้นกระบวนการในการพิสูจน์การกระทำความผิดแล้ว โดยถ้าถูกตัดสินว่ามีความผิดจริงผู้ที่กระทำความผิดก็ต้องได้รับโทษ (f) ซึ่งการเพิ่มขึ้นของทั้งโอกาสที่จะถูกจับได้ต่อจำนวนของอาชญากรรมทั้งหมดและการลงโทษต่อจำนวนของอาชญากรรมทั้งหมด จะทำให้จำนวนของการเกิดอาชญากรรมลดลง โดยสามารถแสดงได้ดังนี้

$$\begin{aligned} O_{pj} &= \frac{\partial O_j}{\partial p_j} < 0 \\ O_{fj} &= \frac{\partial O_j}{\partial f_j} < 0 \end{aligned} \quad (2.13)$$

สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนของการเกิดอาชญากรรม (O) กับปัจจัยอื่นๆ (u) นั้นไม่สามารถระบุทิศทางของความสัมพันธ์ได้ เนื่องจากขึ้นอยู่กับว่าปัจจัยอื่นนั้นคืออะไร เช่น อัตราการว่างงานที่สูงขึ้นจะส่งผลให้จำนวนของการเกิดอาชญากรรมสูงขึ้น หรือจะเป็นระดับรายได้ที่สูงขึ้นก็จะส่งผลให้จำนวนการเกิดอาชญากรรมลดลง เป็นต้น ดังสมการ

$$O = O(p, f, u) \quad (2.14)$$

2.1.1.4 การลงโทษ (Punishment)

การลงโทษผู้ที่กระทำความผิดนั้นมีหลายระดับ ไม่ว่าจะเป็น การประหารชีวิต การทรมานการจำคุก การกักบริเวณ การปรับ (สำหรับในกรณีของประเทศไทยนั้น โทษในทางอาญานั้นมี 5 ประเภท คือ ปรับ ริบทรัพย์ กักขัง จำคุก และประหารชีวิต) โดยต้นทุนที่จะเกิดขึ้นจากการถูกลงโทษสำหรับผู้กระทำความผิดที่ได้กล่าวมาข้างต้น สามารถที่จะแปลงให้อยู่ในรูปของเงินตราหรือมูลค่าได้ซึ่งจะอยู่ในรูปของค่าปรับ เช่น ต้นทุนของการจำคุกสามารถคิดให้อยู่ในรูปของค่าปรับได้โดยคิดลดรายได้ที่เขาจะได้รับจากการไม่ถูกจำคุกและจะต้องคำนึงถึงอิสรภาพที่สูญเสียไปด้วย โดยวิธีการนี้จะเห็นว่าต้นทุนของแต่ละบุคคลจะไม่เท่ากัน อีกทั้งหากมีระยะเวลาในการถูกตัดสินลงโทษนานเท่าไรต้นทุนก็จะสูงมากเท่านั้น

การลงโทษไม่ได้มีผลกระทบต่อผู้ที่กระทำความผิดเท่านั้น แต่จะกระทบกับบุคคลอื่นๆ ในสังคมด้วย เช่น หากผู้กระทำความผิดถูกตัดสินจำคุก การจำคุกของเขานั้นถือเป็นต้นทุนของสังคมด้วย เนื่องจากสังคมจะต้องสูญเสียภาษีส่วนหนึ่งไปเป็นค่าใช้จ่ายในการสร้างคุก เลี้ยงดูผู้ที่กระทำความผิด ดังนั้นกล่าวได้ว่า ต้นทุนรวมในการลงโทษผู้กระทำความผิด (Total Cost of

Punishment) คือต้นทุนที่เกิดขึ้นกับผู้กระทำความผิดรวมกับต้นทุนที่เกิดขึ้นกับบุคคลอื่นๆในสังคม (หรือลบด้วยผลได้ที่คนในสังคมจะได้รับ) โดยสามารถเขียนความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนของสังคมและต้นทุนของผู้กระทำความผิด ได้ดังสมการ

$$f' = bf \quad (2.15)$$

โดย

f' คือ ต้นทุนของสังคม

b คือ ค่าสัมประสิทธิ์ที่แปลงจากต้นทุนของสังคมไปเป็นต้นทุนของบุคคล ซึ่งค่า b นั้นจะขึ้นอยู่กับชนิดของการลงโทษ ยิ่งถ้าบทลงโทษหนักมากเท่าใด ค่า b ก็จะมีค่ามาก

f คือ ต้นทุนของผู้กระทำความผิด

จากแนวความคิดในเรื่องอาชญากรรมและการลงโทษ ที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นรวมไปถึงการศึกษาในเชิงประจักษ์ของ Becker (1968) ,Ehrlich (1973) และCornwell and Trumbell (1994) นั้นสามารถนำมาเขียนเป็น Crime Equation ได้เป็น

$$R_{it} = X'_{it}\beta + P'_{it}\gamma + \alpha_i + \varepsilon_{it}$$

$$i = 1, 2, \dots, N$$

$$t = 1, 2, \dots, T$$

โดย

R_{it} คือ อัตราการเกิดอาชญากรรม (Crime Rate)

X'_{it} คือ กลุ่มตัวแปร(Contains Variables) ซึ่งมีความสัมพันธ์กับอัตราการเกิดอาชญากรรม

P'_{it} คือ กลุ่มตัวแปรที่ยับยั้งการเกิดอาชญากรรม (Deterrent Variable) ซึ่งประกอบด้วย โอกาสที่จะถูกจับได้ (Probability of Arrest, P_A โดยวัดจากสัดส่วนของการถูกจับได้ต่อการเกิดอาชญากรรมทั้งหมด) โอกาสที่จะถูกตัดสินว่ากระทำความผิด (Probability of Conviction, P_C โดยวัดจากสัดส่วนของการเสร็จสิ้นการตัดสินต่อการถูกจับได้ทั้งหมด) โอกาสที่จะถูกลงโทษจากการกระทำความผิด (Probability of Imprisonment P_p โดยวัดจากสัดส่วนของการถูกตัดสินว่ากระทำความผิด

และได้รับโทษต่อการตัดสินคดีทั้งหมด) และความรุนแรงของบทลงโทษ (Severity of Punishment, S โดยวัดจากระยะเวลาที่ถูกลงโทษหรือถูกจองจำ)

α , คือ ค่าคงที่ (Constant)

2.1.2 แนวความคิดเกี่ยวกับอาชญากรรมและการกระทำความผิด

การศึกษาในเรื่องของอาชญาวิทยานั้น ส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นไปที่การศึกษาถึงสาเหตุของพฤติกรรมอาชญากรรมหรือพฤติกรรมเบี่ยงเบน ซึ่งสามารถพิจารณาได้ 3 แนวทาง ดังนี้

แนวทางที่ 1 มนุษย์เป็นอิสระและเป็นผู้ที่เลือกประกอบอาชญากรรม (Criminal Behavior as Chosen) โดยในมุมมองนี้ได้ตั้งสมมติฐานว่ามนุษย์ทุกคนมีความคิดและมีเหตุผล (Rational) เพื่อที่จะสามารถตัดสินใจในการเลือกประกอบอาชญากรรม โดยปราศจากสิ่งที่ยับยั้งทั้งภายในและภายนอก ดังนั้นในแนวความคิดได้มุ่งเน้นที่จะป้องกันอาชญากรรม โดยทำการหาเหตุผลที่ทำให้มนุษย์ตัดสินใจที่จะไม่ทำผิดกฎหมาย โดยในการที่จะป้องกันอาชญากรรมที่ดีที่สุดนั้นคือการแสดงให้เห็นถึงผลเสียที่จะได้รับนั้นมากกว่าผลดีจากการก่ออาชญากรรม

แนวทางที่ 2 พฤติกรรมของอาชญากรรม แนวความคิดนี้มีสมมติฐานว่า พฤติกรรมของมนุษย์โดยส่วนมากแล้วได้ถูกกำหนดมาจากแรงกระตุ้นหรือปัจจัยที่อยู่เหนือการควบคุมของมนุษย์ ซึ่งมนุษย์จะใช้เวลาในการเปลี่ยนแปลงตนเองให้เหมาะสมเท่านั้น โดยไม่สามารถที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหลักที่เกิดมาจากปัจจัยภายนอกได้ จากการศึกษาพบว่าปัจจัยที่เป็นสาเหตุของพฤติกรรมอาชญากรรมนั้นสามารถแบ่งได้เป็น ปัจจัยภายในร่างกาย (Biological Factors) ปัจจัยทางจิตใจ (Psychological Factors) และปัจจัยทางสภาพแวดล้อม (Social Factors) นอกจากนี้ในเรื่องของปัจจัยที่อยู่เหนือการควบคุมซึ่งได้แก่ ปัจจัยทางชีวภาพ กายภาพ สภาพแวดล้อม สภาพสังคม เป็นต้น ดังนั้นในการที่จะสามารถแก้ไขปัญหาอาชญากรรมได้ มีความจำเป็นที่จะต้องทราบถึงสาเหตุหรือปัจจัยที่ทำให้มนุษย์ก่ออาชญากรรม ก่อนที่จะทำการแก้ไขอย่างถูกต้องต่อไป

แนวคิดที่ 3 กฎหมายเป็นตัวกำหนดรูปแบบและพฤติกรรมอาชญากรรมของมนุษย์ (The Behavior of Criminal Law) แนวความคิดนี้มีสมมติฐานว่า อาชญากรรมเกิดจากการที่กฎหมายของสังคม ได้กำหนดให้พฤติกรรมของบุคคลบางกลุ่มเป็นอาชญากรรม (เนื่องจากเป็นพฤติกรรมที่

ขัดกับกฎหมาย) ได้มีนักอาชญวิทยาเรียกแนวความคิดนี้ว่า แนวความคิดอาชญวิทยาแบบรุ่นใหม่ (Radical Criminology) ซึ่งมีแนวคิดว่าการกลไกในสังคมเป็นสาเหตุให้เกิดพฤติกรรมอาชญากรรม

2.1.3 ทฤษฎีทางอาชญวิทยาเกี่ยวกับการกระทำผิด

ทฤษฎีทางอาชญวิทยาที่ว่าด้วยพฤติกรรมการกระทำผิด ซึ่งมีสาเหตุมาจากปัจจัยภายนอกที่ ปัจจัยที่เป็นสาเหตุของพฤติกรรมอาชญากรรมของมนุษย์ ออกเป็น ปัจจัยทางชีววิทยา (Biological Factors) ปัจจัยทางจิตวิทยา (Psychological Factors) และปัจจัยทางสภาพแวดล้อม (Social Factors) โดยปัจจัยทางชีววิทยานั้นสามารถพิจารณาได้จากแนวคิดทฤษฎีอาชญวิทยาแนวชีววิทยา ที่กล่าวถึงสาเหตุของการเกิดอาชญากรรมว่าความผิดปกติหรือความด้อยกว่าทางชีวภาพของร่างกายมนุษย์เป็นสาเหตุที่สำคัญที่ทำให้บุคคลมีพฤติกรรมอาชญากรรม เช่น ลักษณะรูปร่างของกะโหลกศีรษะ ลักษณะของใบหน้าที่มีความผิดปกติ หรือสติปัญญามีระดับต่ำมาก อีกทั้งความผิดปกติของชีวเคมีวิทยา (Biochemical) ภายในร่างกาย เช่น การทำงานของคลื่นสมองที่มีการตอบสนองต่อการกระตุ้นช้ากว่าปกติ ความผิดปกติของการทำงานของสมอง และระบบประสาทอัตโนมัติทำงานผิดปกติ เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีผลทำให้บุคคลมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนหรือกระทำผิดกฎหมาย

ส่วนทฤษฎีที่กล่าวถึงปัจจัยทางด้านจิตวิทยานั้นได้แก่ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psychoanalytic Theory) ของ Freud ซึ่งอธิบายพฤติกรรมของมนุษย์โดยมีสมมติฐานว่าพฤติกรรมของบุคคลส่วนมากเกิดจากจิตใต้สำนึกหรือสัญชาตญาณ ทฤษฎีนี้มีหลักการที่สำคัญคือ พฤติกรรมเบี่ยงเบน หรือพฤติกรรมอาชญากรรมต่าง ๆ เป็นสัญลักษณ์หรือสัญญาณของความขัดแย้งระหว่าง Id Ego และ Superego ซึ่งสามารถแสดงให้เห็นถึงความผิดปกติหรือการป่วยทางจิตใจ (Mental Illnesses) ความบกพร่องทางอารมณ์ (Emotional Disorder) หรือการถูกรบกวนทางจิตใจ (Psychic Disturbances) ซึ่ง Freud ได้เน้นว่า พฤติกรรมอาชญากรรมจะเกิดขึ้นหากมีปัญหาในด้านการพัฒนาจิตใจในวัยเด็ก นอกจากนี้ยังมีทฤษฎีบุคลิกภาพ (Personality Theory) ที่ได้ทำการศึกษาถึงสาเหตุและการแก้ไขบุคลิกภาพของบุคคลที่จะนำไปสู่พฤติกรรมอาชญากรรม โดยมีสมมติฐานว่า อาชญากรมีบุคลิกภาพที่ผิดปกติแตกต่างไปจากบุคคลธรรมดา ซึ่งอาจจะมีส่วนมาจากการพันธุกรรม และพฤติกรรมอาชญากรรมเป็นการแสดงของบุคลิกภาพที่ผิดปกติแตกต่างไปจากบุคคลทั่วไป ซึ่งจากการศึกษาพบว่า อาชญากรนั้นแตกต่างจากบุคคลปกติ

ในรูปแบบของบุคลิกภาพพื้นฐาน ซึ่งบุคคลทั่วไปจะมีบุคลิกภาพที่ยอมรับกฎกติกาของสังคม ส่วนอาชญากรจะเป็นบุคคลที่มีบุคลิกภาพไม่ยอมรับกฎเกณฑ์ของสังคมต่อต้านสังคม (Antisocial) หรือมีจิตผ่นผวน (Psychopath or Sociopath)

จากที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นถึงทฤษฎีจิตวิเคราะห์ และทฤษฎีบุคลิกภาพ ต่างก็มีแนวความคิดที่สอดคล้องกันว่า อาชญากรและผู้กระทำผิดไม่ควรถูกมองว่าเป็นผู้ที่ชั่วร้าย ในทางตรงข้ามบุคคลเหล่านี้เปรียบเสมือนคนป่วย ซึ่งไม่สมควรที่จะต้องรับผิดชอบต่อการกระทำผิดของตนเอง เนื่องจากพฤติกรรมอาชญากรรมนั้นเกิดจากจิตใต้สำนึกที่ไม่สามารถควบคุมได้ หรือเกิดจากบุคลิกภาพที่ผิดปกติ ดังนั้น การลงโทษพวกเขาเหล่านี้ นอกจากไม่ประสบผลสำเร็จในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมแล้วซ้ำยังเป็นการกระตุ้นให้เกิดการต่อต้านจากจิตใต้สำนึกอีก ซึ่งจะส่งผลให้บุคคลเหล่านี้กลับไปกระทำความผิดซ้ำอีก แนวความคิดนี้จึงสนับสนุนให้บุคคลเหล่านี้ เข้ารับการรักษาทันทีทางจิตวิเคราะห์ เพื่อช่วยให้ค้นพบสิ่งที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมอาชญากรรมที่ซ่อนอยู่ภายในจิตใจ

สำหรับปัจจัยทางสภาพแวดล้อมนั้นสามารถอธิบายได้โดยทฤษฎีทางอาชญาวิทยาแนวสังคมวิทยา ซึ่งประกอบด้วยทฤษฎีสังคมไร้ระเบียบ (Social Disorganization Theory) โดยแนวความคิดนี้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างอาชญากรรมกับลักษณะทางสังคมไว้ว่า อาชญากรรมและปัญหาสังคมนั้น มีความสัมพันธ์กับกระบวนการทางนิเวศวิทยา ที่มีลักษณะเป็นการอพยพย้ายถิ่นของผู้ที่มาจากอาศัยใหม่ในสังคมที่มีลักษณะแตกต่างไปจากประชากรที่อาศัยอยู่แต่ดั้งเดิม จึงทำให้ความเป็นระบบระเบียบของสังคมที่มีอยู่แต่เดิมลดลงและถูกทำลายลงไป อีกทั้งระดับความสัมพันธ์ของคนในสังคมก็ลดน้อยลง เป็นผลทำให้กลไกในการควบคุมทางสังคมไม่สามารถใช้ได้อีกต่อไป ถิ่นที่อยู่ก็จะกลายเป็นแหล่งเสื่อมโทรมที่เป็นที่รวมของคนจน คนต่างด้าว คนที่อพยพเข้าเมือง ทำให้เขตนี้เกิดสภาพที่เรียกว่า “สังคมไร้ระเบียบ” ซึ่งเป็นสาเหตุของอัตราการกระทำผิดกฎหมายสูง และทฤษฎีวิวัฒนธรรมรอง (Subcultural Theory) ที่ได้กล่าวถึงความแตกต่างระหว่างชนชั้นทำงานและชนชั้นกลางในเรื่องของค่านิยมทางสังคม แบบแผนพฤติกรรมและชีวิตความเป็นอยู่ของบุคคล ซึ่งค่านิยมของชนชั้นกลาง ได้รับการยอมรับและถูกใช้เป็นเครื่องวัดหรือประเมินบุคคล จึงทำให้บุคคลที่อยู่ในชนชั้นทำงานตกอยู่ในสภาพกดดัน และไม่สามารถปรับตัวได้เนื่องจากไม่สามารถแข่งขันกับชนชั้นกลางได้ โดยในที่สุดแล้วก็จะประสบความล้มเหลว แล้วรวมตัวกันมากขึ้นเพื่อสร้างค่านิยมใหม่ ซึ่งเป็นกระบวนการตามธรรมชาติที่บุคคลที่มีปัญหาเดียวกันจะรวมกลุ่มกันเพื่อแก้ไขปัญหของตนเอง โดยค่านิยมใหม่นี้ จะมีลักษณะตรงกันข้ามกับบรรทัดฐานและค่านิยมของชนชั้นกลาง ซึ่งเป็นเหตุของพฤติกรรมอาชญากรรม นอกจากนี้

ยังมีทฤษฎีการคบหาสมาคมที่แตกต่างกันของSutherland (Sutherland's Differential Associations Theory) ที่ได้เสนอว่าพฤติกรรมอาชญากรรมเกิดจากกระบวนการเรียนรู้พฤติกรรมอาชญากรรมจากบุคคลใกล้ชิด โดยการติดต่อสื่อสารกันไม่ว่าจะเป็นทางวาจา หรือจะเป็นจากลักษณะท่าทางเช่นกรณีการคบหาสมาคมกับเพื่อนที่เป็นอาชญากร ซึ่งเพื่อนจะมีความผูกพันระหว่างกันที่จะสามารถสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ ส่งเสริมและสนับสนุนทั้งในด้านความคิดเห็นและความประพฤติ

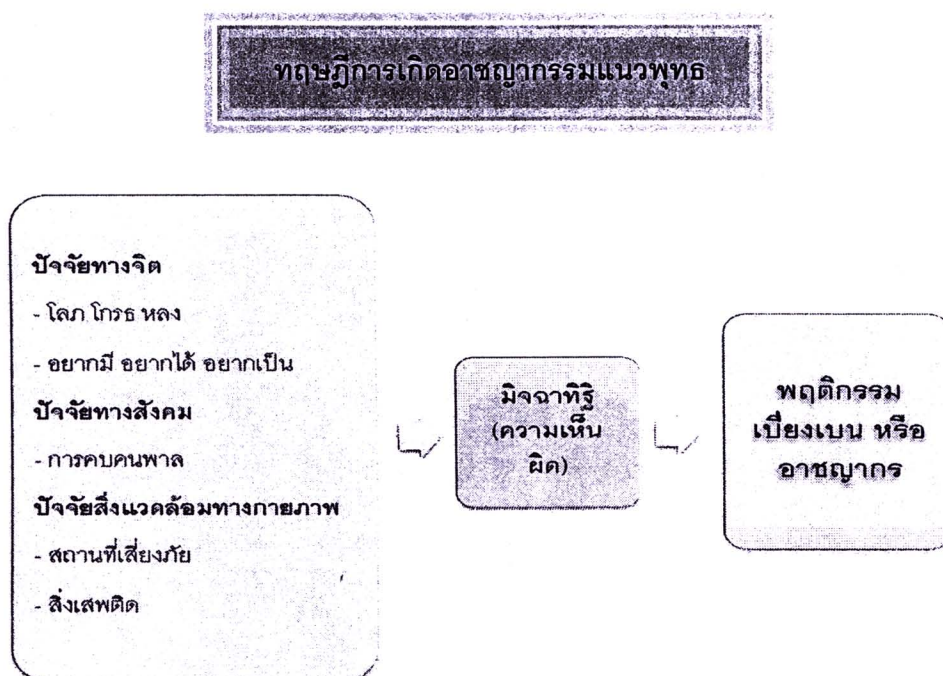
2.1.4 ทฤษฎีอาชญาวิทยาแนวพุทธ

การศึกษาในเรื่องสาเหตุแห่งการเกิดอาชญากรรมตามหลักพระพุทธศาสนา โดยอรรถพร ชูบำรุง (1989) ซึ่งพบว่าปัจจัยในการก่อให้เกิดอาชญากรรมประกอบด้วย 3 ปัจจัย คือปัจจัยทางจิตปัจจัยทางสังคม และปัจจัยทางกายภาพ โดยใช้หลักของพระพุทธศาสนาในการพิจารณาพบว่าปัจจัยทางด้านจิตใจ ซึ่งภาวะทางจิตที่นำไปสู่การก่ออาชญากรรมนั้น คือ สภาพที่จิตขาดความสงบขาดสติและขาดปัญญา โดยจะมีพื้นฐานมาจาก โลภะ โทสะและโมหะ ส่วนปัจจัยทางด้านสังคมนั้นเป็นปัจจัยที่กระทบกระเทือนต่อคุณภาพชีวิตของบุคคลในสังคม หากยึดคำอธิบายการเกิดอาชญากรรมตามหลักสังคมวิทยาแล้วจะมี 2 ประเด็นคือ ประเด็นที่เกี่ยวกับกระบวนการทางสังคมและประเด็นที่เกี่ยวกับโครงสร้างทางสังคม ซึ่งในทางพระพุทธศาสนาจะพิจารณาในเรื่องของการคบค้าสมาคม โดยแสดงให้เห็นว่าในการที่คบค้าสมาคมกับคนชั่วย่อมนำไปสู่การกระทำผิดได้ ซึ่งแนวคิดในพระไตรปิฎกตอนนี้ตรงกับหลักทฤษฎีการมีความสัมพันธ์หรือการเข้าสมาคมที่แตกต่างกัน(Differential Association) ของ Sutherland ที่พบว่าอาชญากรรมเกิดจากการเรียนรู้และการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากกลุ่มที่มีความสนิทสนมกัน อีกทั้งยังได้มีการถ่ายทอดเทคนิค ทัศนคติ และเหตุผลในการประกอบอาชญากรรม ทำให้เงื่อนไขของการที่จะกระทำผิดกฎหมายมากกว่าที่จะไม่กระทำและส่วนเรื่องความยากจนนั้นในพระไตรปิฎกได้แสดงให้เห็นว่าความขัดสนนั้นสามารถนำความชั่วร้ายมากมาย ทำให้เกิดการลักขโมย การสะสมอาวุธเกิดการฆ่าฟันกันและที่สำคัญคือทำให้เกิดความเหินผิด และจะนำไปสู่การก่ออาชญากรรม (มิชชาธรรม)ได้ในที่สุด ส่วนในเรื่องของการกระทำของเหยื่ออาชญากรรม จะให้ความสำคัญกับการพิจารณาถึงตัวบุคคลผู้ทำให้เกิดอาชญากรรมเป็นสำคัญ ซึ่งได้แก่บุคคลที่ยั่วยุหรือกระตุ้นให้เกิดอาชญากรรม บุคคลที่ตั้งตนอยู่ในความประมาท บุคคลที่โง่เขลา ไม่ทันคน เป็นต้น และสุดท้ายในเรื่องของความอ่อนแอของสถาบันสามารถนำไปสู่การเกิดอาชญากรรมได้ ทั้งนี้เนื่องจากสถาบัน

การปกครองมีความสำคัญในการควบคุมอาชญากรรมเป็นอย่างมาก ซึ่งเป็นสิ่งที่แน่นอนว่าความจริงจังของฝ่ายปกครองในการบังคับให้เป็นไปตามกฎหมายนั้นย่อทำให้อาชญากรรมลดลงได้สุดท้ายในส่วนของปัจจัยทางด้านกายภาพนั้นพิจารณาถึงปัจจัยภายนอกที่มีส่วนสูงใจในการกระทำความผิด อันได้แก่ สถานที่ที่ไม่เหมาะสมเช่นในสถานที่เปลี่ยวห่างไกลจากผู้คน สิ่งเสพติดเนื่องจากสิ่งเสพติดนั้นทำให้ผู้ที่เสพขาดสติและตั้งตนอยู่ในความประมาท เห็นผิดเป็นชอบ อาวุธที่หากมีมากหรือแพร่หลายมากจนเกินไปแล้วย่อมนำไปสู่ความเสื่อม เกิดความไร้สำนึกในทางศีลธรรมและเกิดอาชญากรรมตามมา โดยมีหลักฐานยืนยันว่าประเทศญี่ปุ่นมีอาชญากรรมน้อยเนื่องจากการควบคุมอาวุธปืนอย่างมีประสิทธิภาพ ในทางตรงกันข้ามในประเทศสหรัฐอเมริกา นั้นสามารถหาซื้ออาวุธปืนได้ง่ายจึงทำให้มีจำนวนการเกิดอาชญากรรมมาก ส่วนเรื่องของเวลาที่ไม่เหมาะสม ย่อมก่อให้เกิดอันตรายได้และวัตถุที่รกรากมีการทะเลาะเบาะแว้งแย่งชิงกันแล้วก็สามารถก่อให้เกิดอาชญากรรมตามมาได้

ดังนั้นสามารถสรุปได้ว่า ในทางพระพุทธศาสนานั้น ได้ถือว่าปัจจัยทางจิต ปัจจัยทางสังคมและปัจจัยทางกายภาพสามารถทำให้นักบวชเห็นผิดหรือมีมิจาติฐิ ซึ่งเป็นสาเหตุในการที่จะก่อให้เกิดอาชญากรรมต่อไป โดยสามารถแสดงได้ดังภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 ทฤษฎีการเกิดอาชญากรรมแนวพุทธ

ที่มา : ผู้วิจัย

2.2 วรรณกรรมปริทัศน์

ในส่วนนี้กล่าวถึงวรรณกรรมปริทัศน์ทั้งที่เป็นการศึกษาอาชญากรรมโดยใช้ Crime Equation ตามแนวคิดของ Becker และการเกิดอาชญากรรมโดยวิธีการศึกษาอื่น ทั้งของในประเทศและต่างประเทศ โดยมีรายละเอียดดังนี้

Cornwell and Trumbull (1994) ได้ทำการศึกษาเรื่อง Estimating the Economic Model of Crime with Panel Data ซึ่งเป็นศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการเกิดอาชญากรรมกับตัวแปรต่างๆทางเศรษฐกิจ ได้แก่ ค่าจ้าง ความหนาแน่นของประชากร ความแตกต่างทางด้านภูมิศาสตร์ของพื้นที่ จำนวนตำรวจต่อหัวประชากร และตัวแปรยับยั้งการเกิดอาชญากรรมซึ่งได้แก่ โอกาสที่จะถูกจับได้ โอกาสที่จะถูกตัดสินลงโทษ โอกาสที่จะถูกตัดสินจำคุก และระดับความรุนแรงของบทลงโทษ พบว่าเมื่อตัวแปรยับยั้งมีผลต่อการเกิดอาชญากรรม กล่าวคือ หากตัวแปรยับยั้งมีค่าเพิ่มขึ้นจะส่งผลให้จำนวนอาชญากรรมลดน้อยลง สำหรับตัวแปรทางเศรษฐกิจที่ได้นำมาพิจารณาคือ ค่าจ้าง ซึ่งพบว่า อัตราค่าจ้างมีผลในทิศทางลบ ซึ่งหมายถึงเมื่ออัตราค่าจ้างเพิ่มสูงขึ้นนั้นจะส่งผลให้อัตราการเกิดอาชญากรรมลดน้อยลง นอกจากนี้ในการศึกษาชิ้นนี้ยังได้ศึกษาในเชิงกายภาพ (ในเชิงพื้นที่) ซึ่งพบว่า พื้นที่ที่เป็นศูนย์กลางของเมืองจะมีการเกิดอาชญากรรมมากกว่าในพื้นที่อื่นๆ

Powdthavee (2005) ได้ทำการศึกษาในเรื่อง Unhappiness and Crime: Evidence from South Africa ซึ่งเป็นการศึกษาถึงคุณภาพชีวิต (Well-being) และอาชญากรรมในประเทศอาฟริกาใต้ พร้อมทั้งได้ศึกษาถึงผลกระทบระหว่างพื้นที่ ซึ่งการศึกษาพบว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ที่เกิดอาชญากรรมจะมีความคุณภาพชีวิตที่น้อยกว่าพื้นที่ที่ไม่ได้เกิดอาชญากรรม และในการศึกษาผลกระทบเชิงพื้นที่นั้นพบว่า อาชญากรรมโดยเฉพาะอาชญากรรมประเภทอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญได้ส่งผลกระทบต่อความหวาดกลัวขึ้นในพื้นที่อื่นอีกด้วย

เช่นเดียวกันกับผลการศึกษาของ Nilsson and Agnell (2003) ซึ่งได้ทำการศึกษาในเรื่อง Crime, Unemployment and Labor Market Programs in Turbulent Times ซึ่งเป็นการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการเกิดอาชญากรรมกับอัตราการว่างงานทั้งในภาวะตลาดแรงงานที่เป็นปกติและตลาดแรงงานผันผวน พบว่า เมื่ออัตราว่างงานสูงจะส่งผลให้มีจำนวนอาชญากรรมเพิ่มสูงขึ้นด้วยโดยเฉพาะอาชญากรรมประเภทประทุษร้ายต่อทรัพย์ นอกจากนี้ในงานศึกษาชิ้นนี้ยังพบว่า การเกิดอาชญากรรมไม่ว่าประเภทใดก็ตาม นอกจากจะเกิดผลกระทบต่อผู้เสียหายโดยตรง

แล้วยังส่งผลกระทบต่อคนในสังคมด้วยซึ่งผลกระทบนี้จะเกิดกับทั้งต่อคนในพื้นที่ที่เกิดอาชญากรรมและยังได้ส่งผลถึงคนในพื้นที่ใกล้เคียงที่ได้รับข่าวสารการเกิดอาชญากรรมนั้นๆ

O'Sullivan and O'Donnell (2003) ที่ได้ศึกษาในเรื่อง Imprisonment and the Crime Rate in Ireland ซึ่งเป็นการศึกษาถึงการจำคุกกับอัตราการเกิดอาชญากรรมในประเทศไอร์แลนด์ พบว่า หากมีงบประมาณในการดำเนินการของตำรวจมากขึ้นจะส่งผลให้ประสิทธิภาพของกระบวนการทางกฎหมาย (การจับกุมของตำรวจ) สูงขึ้น และจะส่งผลให้อัตราการเกิดอาชญากรรมลดลง

Saridakis and Spengler (2009) ได้ทำการศึกษาในเรื่อง Crime, Deterrence and Unemployment in Greece : A Panel Data Approach ซึ่งเป็นการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างอาชญากรรม การป้องกันการเกิดอาชญากรรม และการว่างงานในประเทศกรีซ (Greece) ในช่วงปี 1991-1998 โดยใช้วิธี Generalized Method of Moments (GMM) ในการวิเคราะห์ Dynamic Models of Panel Data พบว่า การพิจารณาการกระทำความผิด (Clear-up Rate) มีผลต่อคดีที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ หากการพิจารณาการกระทำผิด (Clear-up Rate) เพิ่มขึ้นจะส่งผลให้จำนวนคดีที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินลดลง อีกทั้งอัตราการว่างงานก็เกี่ยวข้องกับคดีที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สิน คือเมื่ออัตราการว่างงานเพิ่มสูงขึ้นจะส่งผลให้จำนวนคดีที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินเพิ่มสูงขึ้นด้วยเช่นกัน อย่างไรก็ตามการพิจารณาการกระทำผิด (Clear-up Rate) และอัตราการว่างงานไม่มีนัยสำคัญสำหรับคดีที่มีความรุนแรง

สำหรับในการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมประเทศไทยนั้นส่วนใหญ่จะเป็นการศึกษาในเชิงกายภาพ กล่าวคือ จะทำการพิจารณาถึงพื้นที่ที่เกิดอาชญากรรม

ญาณพล ยังยืน (2525) ได้ทำการศึกษาเรื่องการศึกษาทางด้านนิเวศวิทยาเพื่อวางแผนป้องกันอาชญากรรมในเขตกรุงเทพมหานคร (ฝั่งพระนคร) ซึ่งเป็นการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างสภาพทางด้านกายภาพของเมือง (สภาพการใช้ที่ดิน) กับจำนวน ประเภท และความร้ายแรงของอาชญากรรมที่เกิดขึ้น ในพื้นที่ 15 เขตพื้นที่ในกรุงเทพมหานคร (ฝั่งพระนคร) โดยใช้วิธี Correlation Analysis ในการวัดระดับความสัมพันธ์ของคดีกับการใช้ที่ดิน พบว่าอาชญากรรมจะเพิ่มขึ้นตามความหนาแน่นของประชากรที่เพิ่มขึ้น และเกิดขึ้นในเขตเมืองสูงกว่าเขตชานเมือง และยังพบว่า การขยายตัวของอาชญากรรมมีทิศทางเดียวกับการขยายตัวของพื้นที่เมือง กล่าวคือ เมื่อเมืองมีการขยายตัวเติบโตไปในทิศทางใดหรือในพื้นที่ใดแล้ว อาชญากรรมก็จะขยายตัวไปในทิศทางและพื้นที่ดังกล่าวไปด้วย และพื้นที่ที่มีการใช้ที่ดินแตกต่างกัน อาชญากรรมที่เกิดขึ้นก็จะมี

ความแตกต่างกันไปตามสภาพการใช้พื้นที่ เช่น ในการใช้ที่ดินแบบที่พักอาศัย มีคดีเด่นประเภทฆ่าคนตาย ช้อโกงและยาเสพติด

สุกิจ สมณะ (2531) ได้ทำการศึกษาในเรื่องปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อการเกิดอาชญากรรมในประเทศไทย: การวิเคราะห์ข้อมูลระดับจังหวัด ซึ่งเป็นการศึกษาถึงรูปแบบและปัจจัยในทางเศรษฐกิจ สังคม ประชากร และมาตรการในการป้องกันอาชญากรรม ที่เอื้ออำนวยต่อการเกิดอาชญากรรมในประเทศไทย ซึ่งได้พิจารณาคดี 4 ประเภท คือ คดีอุกฉกรรจ์ คดีประทุษร้ายต่อเพศชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สินและคดีอาชญากรรมรวม ซึ่งใช้ข้อมูลรายจังหวัด 72 จังหวัด (ไม่รวมกรุงเทพมหานคร) โดยใช้แบบจำลองถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) พบว่าพื้นที่ที่มีอัตราการเกิดอาชญากรรมแต่ละประเภทสูง ได้แก่ จังหวัดที่อยู่ในภาคใต้ตอนบนและภาคกลางแถบชายฝั่งทะเลด้านทิศตะวันออก ภาคกลางเขตปริมณฑลรอบกรุงเทพมหานคร ซึ่งพื้นที่เหล่านี้เป็นพื้นที่ที่อัตราประชากรต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจต่ำและมีสถานภาพในทางเศรษฐกิจสูง อีกทั้งยังมีระดับของความเป็นเมืองสูง

